

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie
PERSCOMMUNIQUÉ nr. 71/12
Luxemburg, 5 juni 2012

Arrest in zaak C-489/10
Strafzaak tegen Łukasz Marcin Bonda

Wanneer een landbouwer van landbouwsteun wordt uitgesloten omdat hij een onjuiste verklaring over de oppervlakte van zijn bedrijf heeft afgelegd, kan hem voor dezelfde feiten nog steeds een strafsanctie worden opgelegd

Bij een dergelijke in het Unierecht vastgestelde uitsluiting van steun gaat het niet om een strafsanctie

Overeenkomstig de Europese regelgeving ter zake van landbouwsteunregelingen¹ wordt landbouwsteun met name op basis van de door de landbouwer aangegeven oppervlakte betaald (de enkele areaalbetaling). Indien bij een controle een verschil tussen de geconstateerde oppervlakte en de door de landbouwer aangegeven oppervlakte wordt vastgesteld dat meer dan 30 % bedraagt, dan wordt voor het betrokken jaar geen steun toegekend. Bedraagt dit verschil meer dan 50 %, dan wordt de landbouwer bovendien ook van steun uitgesloten, voor een bedrag dat overeenstemt met het verschil tussen de werkelijke oppervlakte en de aangegeven oppervlakte, voor de drie kalenderjaren volgend op het kalenderjaar waarin het verschil wordt vastgesteld.

Het Poolse strafwetboek bepaalt dat een persoon die met het oogmerk om een subsidie te verkrijgen een document overlegt dat valselijk of bedrieglijk is opgemaakt, gewijzigd is of leugenachtige verklaringen bevat, of een bedrieglijke schriftelijke verklaring aflegt over omstandigheden die van wezenlijk belang zijn, wordt gestraft met een gevangenisstraf van drie maanden tot vijf jaar.

In 2005 heeft Bonda in Polen bij het districtsbureau van het Agentschap voor herstructurering en modernisering van de landbouw een aanvraag tot toekenning van een enkele areaalbetaling voor het jaar 2005 ingediend. In die aanvraag heeft hij een onjuiste verklaring afgelegd over de oppervlakte van de bebouwde landbouwarealen en de op deze arealen geteelde gewassen, waarbij hij de voor de landbouw gebruikte oppervlakte te groot voorstelde, te weten 212,78 ha in plaats van 113,49 ha.

Bij besluit van 2006 heeft het hoofd van dat bureau geweigerd Bonda voor het jaar 2005 de enkele areaalbetaling toe te kennen en hem een sanctie opgelegd in de vorm van het verlies van aanspraken op de enkele areaalbetaling voor een bedrag dat overeenstemt met het verschil tussen de werkelijke oppervlakte en de aangegeven oppervlakte, voor de drie volgende jaren.

Bij vonnis van 14 juli 2009 heeft de Sąd Rejonowy w Goleniowie (rechtbank van eerste aanleg te Goleniów, Polen) Bonda op basis van het strafwetboek veroordeeld wegens subsidiefraude daar hij om subsidies te verkrijgen een onjuiste verklaring had afgelegd over omstandigheden die van wezenlijk belang waren voor de verkrijging van de enkele areaalbetaling. Bonda werd uit dien hoofde veroordeeld tot een gevangenisstraf van acht maanden, die voor twee jaar voorwaardelijk werd opgelegd, en tot een geldboete van 80 keer het dagtarief van telkens 20 PLN (bijna 400 EUR). Tegen dat vonnis heeft Bonda hoger beroep ingesteld.

¹ Verordening (EG) nr. 1973/2004 van de Commissie van 29 oktober 2004 houdende uitvoeringsbepalingen van verordening (EG) nr. 1782/2003 van de Raad met betrekking tot de bij de titels IV en IV bis van die verordening ingestelde steunregelingen en het gebruik van braakgelegde grond voor de productie van grondstoffen (PB L 345, blz. 1).

De Sąd Najwyższy (hooggerechtshof), waarbij een cassatieberoep aanhangig is gemaakt, wenst van het Hof van Justitie te vernemen of de maatregelen die daarin bestaan dat geen steun wordt toegekend aan een landbouwer voor het jaar waarvoor hij een onjuiste verklaring over de subsidiabele oppervlakte heeft afgelegd, en dat de steun waarop hij voor de drie volgende kalenderjaren aanspraak zou kunnen maken, wordt verminderd met een bedrag dat overeenstemt met het verschil tussen de aangegeven oppervlakte en de geconstateerde oppervlakte, strafsancties zijn die krachtens het in het Poolse wetboek van strafvordering neergelegde beginsel *ne bis in idem* (het verbod om twee maal te worden berecht voor dezelfde feiten) in de weg staan aan een strafvordering tegen Bonda voor dezelfde feiten.

Het Hof herinnert eraan dat het reeds heeft geoordeeld dat de door verordeningen betreffende het gemeenschappelijk landbouwbeleid uitgevaardigde sancties, zoals de tijdelijke uitsluiting van de marktdeelnemer van een steunregeling, niet van strafrechtelijke aard zijn. Het Hof heeft namelijk vastgesteld dat dergelijke uitsluitingen dienen ter bestrijding van de talrijke onregelmatigheden die in het kader van de landbouwsteun worden begaan en die, doordat zij zwaar drukken op de begroting van de Unie, de maatregelen kunnen ondermijnen die de instellingen op dit gebied hebben getroffen om de markten te stabiliseren en de landbouwers een redelijke levensstandaard en de verbruikers bij de levering redelijke prijzen te verzekeren.

Het Hof merkt op dat in casu de in geding zijnde maatregelen alleen kunnen worden genomen ten aanzien van marktdeelnemers die een beroep hebben gedaan op de betrokken steunregeling, wanneer blijkt dat de door hen ter ondersteuning van hun aanvraag verstrekte informatie onjuist is. Het verklaart bovendien dat die maatregelen een specifiek administratief instrument zijn dat een integrerend bestanddeel van een specifieke steunregeling vormt en een goed financieel beheer van de openbare middelen van de Unie moet verzekeren.

Op basis van die elementen komt het Hof tot de slotsom dat de in geding zijnde maatregelen bestuurlijke maatregelen zijn.

Hieraan wordt niet afgedaan door de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens inzake het begrip „strafrechtelijke procedure”². Het Hof merkt dienaangaande op dat drie criteria relevant zijn voor de definitie van dat begrip: 1) de juridische kwalificatie van de inbreuk in het nationale recht; 2) de aard van de inbreuk, en 3) de aard en de zwaarte van de sanctie die aan de betrokkene kan worden opgelegd.

Aangaande het eerste criterium merkt het Hof op dat de maatregelen bestaande in de uitsluiting van de landbouwer van steun, in het Unierecht niet worden geacht strafrechtelijk van aard te zijn.

Met betrekking tot het tweede criterium verklaart het Hof dat die maatregelen slechts kunnen worden genomen ten aanzien van marktdeelnemers die een beroep doen op de betrokken steunregeling, en dat het doel van die maatregelen niet repressief is, maar in essentie bestaat in de bescherming van het beheer van de middelen van de Unie door de tijdelijke uitsluiting van een steunontvanger die in zijn steunaanvraag onjuiste verklaringen heeft gedaan. Volgens het Hof pleit voorts tegen een repressief karakter van die maatregelen dat de steun die aan de landbouwer kan worden betaald voor de jaren volgend op het jaar waarin een onregelmatigheid is vastgesteld, slechts wordt verlaagd indien voor die jaren een aanvraag wordt ingediend.

Wat het derde criterium betreft, is het Hof van oordeel dat de in het Unierecht vastgestelde sancties slechts tot gevolg hebben dat de betrokken landbouwer het vooruitzicht op steun verliest en dat de steun die aan de landbouwer kan worden betaald voor de jaren volgend op het jaar waarin een onregelmatigheid is vastgesteld, slechts wordt verlaagd indien voor die jaren een aanvraag wordt ingediend, en dat bijgevolg deze sancties niet kunnen worden gelijkgesteld met strafrechtelijke sancties.

² Artikel 4, lid 1, van Protocol nr. 7 bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend te Straatsburg op 22 november 1984.

Derhalve **stelt het Hof vast dat dergelijke sancties niet kunnen worden aangemerkt als strafrechtelijke sancties.**

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170